

Asia: VN/23332/2026

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä

Lausunnonantajan lausunto

Soveltamisala: 0,5 megawatin raja-arvo ja turvallisuuspoikkeus (1 §)

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa esitystä datakeskusrekisterilaista sekä lain soveltamisalasta ja sen rajauksista. Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että myös 0,5 megawatin raja-arvon alittavat datakeskukset voisivat vapaaehtoisesti ilmoittautua datakeskusrekisteriin. Tämä mahdollistaisi Huoltovarmuuskeskukselle ja muille viranomaisille kattavamman kansallisen tilannekuvan muodostamisen.

Lakiesityksessä määriteltäisiin datakeskus, datakeskuksen ylläpitäjä ja datakeskuksen omistaja. Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää huomiota siihen, että kyberturvallisuuslain (124/2025) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa määritellään kyseisessä laissa tarkoitettu datakeskuspalvelu. Datakeskuspalvelulla ei kyberturvallisuuslain kontekstissa tarkoiteta toimijan omistamia ja omiin sisäisiin käyttötarkoituksiinsa operoimia datakeskuksia. Datakeskusrekisteriin olisi esityksen mukaan tarkoitus ilmoittaa myös yrityskohtainen datakeskus, jota yksittäinen yritys ylläpitää omien tietoteknisten tarpeidensa täyttämiseksi ja hallinnoimiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että esityksen perusteluissa olisi hyvä täsmentää sitä, koskeeko ilmoitusvelvollisuus myös viranomaisten mahdollisia omia datakeskuksia, jos ne muuten kuuluisivat lain soveltamisalaan.

Ilmoitusvelvollisuuden ajankohta (5 §)

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa esitystä ilmoitusvelvollisuuden ajankohdasta.

Ilmoitusvelvollisuuden datakeskusrekisteriin tulee alkaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ajantasaisen kansallisen tilannekuvan muodostamiseksi kuitenkin siten, ettei vasta suunnitteluvaiheessa olevista ja siten epävarmoista datakeskushankkeista vielä ilmoitettaisi.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä sitä, että ilmoitusvelvollisuuden ajankohta olisi myös toimijoiden näkökulmasta selkeä ja yksiselitteinen.

Lakiesityksen mukaan ilmoitusvelvollisuus kohdistuisi ensisijaisesti datakeskuksen ylläpitäjään. Jos datakeskuksella ei ilmoittamishetkenä olisi ylläpitäjää, ilmoituksen tekemisestä vastaisi datakeskuksen omistaja. Liikenne- ja viestintävirasto esittää, että säännöskohtaisia perusteluja täydennettäisiin siten, että jos datakeskuksen omistajaa olisi haastavaa määrittää tai omistajasta olisi epäselvyyttä, omistajana olisi pidettävä 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun investointipäätöksen tekijää. Tällöin ilmoitusvelvollisuus olisi selkeä myös tilanteessa, jossa omistusrakenteeseen liittyisi epäselvyyksiä.

Ilmoituksen yhteydessä toimitettavat tiedot sekä tietojen toimittamisesta poikkeaminen (6 §)

Liikenne- ja viestintävirasto pitää ilmoituksen yhteydessä toimitettavia tietoja tarpeellisina tilannekuvan muodostamisen kannalta. Datakeskusrekisteriin esitetään kerättäväksi sellaisia tietoja, jotka ovat muun muassa Liikenne- ja viestintäviraston kyberturvallisuuslain mukaisen valvovan viranomaisen tehtävän kannalta tärkeitä, ja joita Liikenne- ja viestintävirastolla olisi lakiesityksen 12 §:n mukaan oikeus saada datakeskusrekisteristä.

Lakiesityksen 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ilmoitukseen olisi sisällytettävä datakeskuksen nimi ja sijaintipaikka sekä yhteyshenkilön nimi, asema ja yhteystiedot. Liikenne- ja viestintävirasto esittää harkittavaksi, voisiko toimitettaviin tietoihin lisätä tiedon siitä, kuuluuko datakeskuksen omistaja, ylläpitäjä tai datakeskuksessa määräysvaltaa käyttävä taho NIS 2 -direktiivin soveltamisalaan, millä toimialalla sekä minkä EU-jäsenvaltion lainkäyttövaltaan se kuuluu eli missä sen NIS 2 -direktiivin 26 artiklan mukainen päätoimipaikka sijaitsee.

Mikäli Huoltovarmuuskeskuksen ja Liikenne- ja viestintäviraston välinen tiedonvaihto mahdollistettaisiin kohdassa 5 (Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus, tietojenantovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen) esittämämme mukaisesti, päätoimipaikkaa koskeva tieto olisi merkityksellinen Liikenne- ja viestintävirastolle sen arvioidessa, onko kyseinen toimija velvollinen ilmoittautumaan sen ylläpitämään kyberturvallisuuslain 41 §:n mukaiseen toimijaluetteloon. Päätoimipaikkaa koskeva tieto olisi tärkeä myös muun muassa EU-jäsenvaltioiden rajat ylittävän yhteistyön vuoksi. Yhteistyön tarve voi konkretisoitua esimerkiksi erilaisissa häiriötilanteissa.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää ilmoituksen yhteydessä toimitettavien tietojen määrää sekä tietojen toimittamisesta poikkeamista tarkoituksenmukaisena datakeskusrekisterin tavoitteisiin nähden.

Muutoksista ilmoittaminen ja muutosilmoitusten ajankohta (7 §)

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa esitystä tietojen muutoksista ilmoittamisesta sekä muutosilmoituksen ajankohdasta ja pitää sitä perusteltuna ajantasaisen kansallisen tilannekuvan ylläpitämiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että datakeskusrekisteri sisältäisi myös ajantasaiset perustiedot datakeskushankkeista. Tämän vuoksi liikenne- ja viestintävirasto esittää, että lakiesityksen 6 §:n 1-3 kohdissa tarkoitetut tiedot (mukaan lukien datakeskuksen yhteyshenkilöä koskevat tiedot) sekä edellisen otsikon alla esitetty päätoimipaikkaa koskeva tieto olisivat sellaisia olennaisia tietoja, joiden muutoksista tulisi 7 §:n mukaisesti ilmoittaa datakeskusrekisteriin.

Esitys vaikuttaa kohtuulliselta myös ilmoitusvelvollisten näkökulmasta, koska muutoksista olisi tarpeen ilmoittaa vain rajallisesti.

Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus, tietojenantovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen (10, 11 ja 12 §)

Liikenne- ja viestintävirasto pitää Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaanti- ja tiedonluovutus oikeuksia lähtökohtaisesti asianmukaisina ja perusteltuina.

Liikenne- ja viestintävirastolle on tärkeää, että se voisi lakiesityksen 12 §:n perusteella saada sekä tilannekuvatietoa että yksityiskohtaisempia tietoja datakeskusrekisteristä.

Esityksen 10 §:n mukaan Huoltovarmuuskeskuksella olisi datakeskuksia koskevan kansallisen tilannekuvan muodostamiseksi sekä ilmoitusvelvollisuuteen liittyvän valvontatehtävän suorittamiseksi oikeus salassapitosäynnösten estämättä saada tietoja Energiavirastolta, elinvoimakeskuksilta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta. Esityksen mukaan pykälässä pyritäisiin luettelemaan tyhjentävästi ne viranomaiset, joilta Huoltovarmuuskeskus voisi tarvita tietoja laissa mainittujen tehtävien suorittamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää huomiota siihen, että 10 §:ssä ei esitetä Huoltovarmuuskeskukselle oikeutta saada Liikenne- ja viestintävirastolta välttämättömiä tietoja datakeskuksia koskevan kansallisen tilannekuvan muodostamiseksi ja valvontatehtävän suorittamiseksi. Ottaen huomioon Liikenne- ja viestintäviraston rooli kyberturvallisuuslain mukaisena datakeskuspalvelun tarjoajia valvovana viranomaisena, Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus myös Liikenne- ja viestintävirastolta voisi olla perusteltua. Tiedonvaihto Huoltovarmuuskeskuksen ja Liikenne- ja viestintäviraston välillä ilmoitusvelvollisista datakeskustoimijoista voisi olla tarpeen kummankin viranomaisen valvontatehtävien kannalta.

Voimaantulon ajankohta sekä siirtymäaika rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten osalta (15 §)

Datakeskusrekisteriä koskevan lain olisi tarkoitus tulla voimaan jo 1.1.2027. Siirtymäaika rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten tietojen osalta esitetään olevan kuusi kuukautta (30.6.2027 mennessä). Liikenne- ja viestintävirasto pitää esitettyä lain voimaantulon ajankohtaa sekä siirtymäaikaa kohtuullisena ottaen huomioon datakeskusrekisteriin toimitettavien tietojen kohtuullinen määrä.

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävä ja sen resursointi

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa Huoltovarmuuskeskuksen tehtävää datakeskusrekisterin ylläpitäjänä, ilmoituksia vastaanottavana viranomaisena ja valvontaviranomaisena sekä datakeskuksia koskevan tilannekuvan ylläpitäjänä. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että uusia viranomaistehtäviä perustettaessa huolehditaan myös viranomaistehtävän riittävästä resursoinnista.

Muut esitystä koskevat huomiot

Liikenne- ja viestintävirasto toimii muun muassa digitaalisen infrastruktuurin toimijoiden (ml. datakeskuspalvelujen tarjoajien) valvovana viranomaisena kyberturvallisuuslain 26 §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto pitää valvontatoimialallaan lain 41 §:n mukaista toimijaluetteloa, johon soveltamisalaan kuuluvat toimijat ovat velvollisia ilmoittamaan tietojaan.

Kyberturvallisuuslain soveltamisalaan ja siten Liikenne- ja viestintäviraston valvontatoimivaltaan kuuluvat lähtökohtaisesti vain sellaiset datakeskuspalvelujen tarjoajat, jotka ylittävät mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun komission suosituksen 2003/361/EY liitteen 2 artiklan mukaiset keskisuuria yrityksiä koskevat edellytykset. Näin ollen mikro- ja pienyritykset jäävät lähtökohtaisesti lain soveltamisalan ulkopuolelle. Poikkeusperusteisesti kyberturvallisuuslain soveltamisalaan voivat kuulua myös mikro- ja pienyritykset, jos ne esimerkiksi määritetään kriittiseksi toimijaksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriösietokyvyn parantamisesta annetun lain (310/2025, ns. CER-laki) nojalla (kyberturvallisuuslaki 3 §:n 2 ja 3 momentit).

Liikenne- ja viestintävirasto on kuitenkin toimivaltainen valvomaan vain sellaisia datakeskuspalvelujen tarjoajia, joiden kyberturvallisuuslain 6 §:n 3 momentin mukainen päätoimipaikka sijaitsee Suomessa. Näin ollen Suomessa voi toimia datakeskuspalvelun tarjoajia, joiden päätoimipaikka sijaitsee muualla EU:ssa, ja joita Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole toimivaltaa kyberturvallisuuslain nojalla valvoa.

Esitysluonnoksessa on todettu kohdassa 2.1. (Datakeskuksia koskeva tiedonsaanti), että yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriösietokyvyn parantamisesta annetun lain nojalla määritetyt kriittiset datakeskustoimijat ovat velvollisia suorittamaan riskiarvioinnin sekä raportoimaan muun muassa valtioneuvoston tilannekeskukselle merkittävistä poikkeamista, jotka häiritsevät tai voivat häiritä keskeisten palvelujen tarjoamista.

Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää huomiota siihen, että digitaalinen infrastruktuuri on määritelty poikkeussektoriksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriösietokyvyn parantamisesta annetun lain soveltamisalan rajauksia koskevan 2 §:n 3 momentissa. Lainkohdan nojalla datakeskuspalvelujen tarjoajat eivät ole velvollisia suorittamaan kyseisessä laissa tarkoitettua riskiarviointia, raportoimaan kyseisen lain mukaisista merkittävistä poikkeamista eikä niitä myöskään valvota kyseisen lain nojalla. Koska kriittisiksi toimijoiksi määritetyt datakeskuspalvelujen tarjoajat ovat kuitenkin edellä mainituin tavoin kyberturvallisuuslain soveltamisalassa, niitä koskevat

kyberturvallisuuslain velvoitteet täysimääräisesti (mm. riskienhallintavelvoite, ilmoitusvelvollisuus merkittävästä poikkeamasta).

Leppänen Sanna
Traficom